

Padasjoen kunta
kirjaamo@padasjoki.fi

Viite: Lausuntopyyntö 23.1.2025

Asia: Tornimäen tuulivoimaosayleiskaava OAS, Padasjoki

Hankealue sijoittuu Padasjoen kuntaan keskustaajaman ja Autoisten kylän väliselle alueelle. Padasjoen keskustaajama sijaitsee noin neljän kilometrin etäisyydellä hankealueen koillispuolella ja Asikkalan keskustaajama noin 19 kilometrin etäisyydellä hankealueesta kaakkoon. Tornimäen tuulivoimapuiston pinta-ala on noin 830 hehtaaria. Koko alueelle suunnitellaan enintään viiden (5) tuulivoimalan rakentamista ja sähkönsiirtoa varten on tarkoituksena rakentaa sähköasema.

Lahten museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (12.11.2024; FCG Finland Oy) pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Osana hanketta suunnittelualueella suoritettiin arkeologinen inventointi vuonna 2022 (*S. Kärkkäinen 2022: Tornimäki tuulivoimapuistoalueen arkeologinen inventointi*) ja suunnitelmien muututtua täydennysinventointi vuonna 2024 (*S. Kärkkäinen ja K. Luoto 2024: Tornimäki tuulivoimapuistoalueen arkeologinen täydennysinventointi*). Inventoinneissa tarkastettiin suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat sekä esitöissä havaitut anomaliat, kuoppa ja miilunpaikat. Museo on arvioinut molemmat inventointiraportit ja todennut suoritetun muinaisjäännösselvityksen riittäväksi. Jos suunnitelmia kuitenkin edelleen muutetaan (esim. voimalanpaikkoja siirretään), on ko. muutosalueilla suoritettava arkeologinen täydennysinventointi/tarkastus.

Suunnitelma/hankealueelta sijaitsee 16 muinaismuistolain (295/1963) suojaamaa kiinteää muinaisjäännöstä (ks. oheinen karttaliite), jotka on huomioitava hankkeessa muinaismuistolain edellyttämällä tavalla:

- 1) Kohteet tulee merkitä kaavakartalle suojelumerkinnällä (*sm*) ja aluerajauksella (esim. rasterimerkinnällä tai pistekatkoviivalla) sekä kohteet yksilöivällä indeksinumerolla (esim. *sm/1*, *sm/2* jne.).
- 2) Kaavamääräyksen tulee seurata Museoviraston määrittelemää muotoa:
Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydetävä alueellisen

vastuumuseon (Lahden museot) lausunto. Indeksinumero viittaa kaavaselostuksen kohdenumerointiin.

- 3) Kaavaselostukseen tulee sisällyttää muinaisjäännöksiin viittaava kohta/otsikko, jonka alle yksilöidään suunnittelualueella sijaitsevat muinaisjäännökset (indeksinumeroiden mukaisesti) ja, jossa niistä annetaan (esim. luettelomuodossa) tarkemmat tiedot muinaisjäännosrekisterin tietojen mukaisesti (mj-rekisterin tunnus, tyyppi, ajoitus ja suojelustatus).
- 4) Tiedot suunnittelualueella sijaitsevista muinaisjäännöksistä ja suoritetuista arkeologisista inventoinneista tulee korjata ja täydentää myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (s. 10(20)).
- 5) Jos muinaisjäännoskohteiden alueille suunnitellaan muuttuvaa/kajoavaa maankäyttöä, edellyttää se kohteen/kohteiden riittävää arkeologista kaivaustutkimusta ja siihen haettavaa muinaismuistolain (295/1963) mukaista kajoamislupaa, jonka myöntämisestä päättää Museovirasto. Kajoamislupaan liittyen on myös mahdollista järjestää kajoamislupaneuvottelu, jossa arvioidaan luvan tarpeellisuus ja merkitys sekä mahdolliset muut vaihtoehdot esimerkiksi muuttuvan maankäytön alueiden osalta. Alueellinen vastuumuseo neuvoo pyydettyä kajoamislupaan ja kajoamisneuvotteluihin liittyvissä asioissa.

Muilta osin museolla ei ole hankkeesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Voimassa olevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2014) suunnittelualueelle ei ole osoitettu tuulivoimatoimintojen alueita. Päijät-Hämeen alueelle on laadittu selvitys (2023) tuulivoimatuotantoon alustavasti soveltuvista alueista ja sen mukaan Tornimäen alue täyttää selvityksessä tarkasteltujen kriteerien perusteella seudullisen tason vaatimukset. Hankealueelle sijoittuu Suntelan ranta-
asemakaava (hyväksytty 22.9.1978), jossa nyt puheena oleva alue on osoitettu metsätalousalueeksi merkinnällä MM.

Hankealue sijoittuu osittain *Pallitta-Tyllänmäen* maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (MaMa 2024). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tunnistettu hankealueen sijainti useiden maakunnallisten ja valtakunnallisten arvoalueiden ja -kohteiden keskiössä ja havainnollistettu tilanne kartoin. Yhteensä 23 kulttuuriympäristön kannalta tärkeitä kohdetta sijaitsee 7–20 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Suunnitelman mukaan paikallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia ja arvokkaita pihapiirejä tai tärkeitä rakennuskokonaisuuksia selvitetään tarkemmin YVA-selostusvaiheessa.

Hämeen ELY-keskuksen tekemän päätöksen mukaan Tornimäen tuulivoimahankkeessa tulee soveltaa ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä. YVA-menettelyn yhteydessä tehtävät inventoinnit ja selvitykset palvelevat myös laadittavaa osayleiskaavaehdotusta. Vaikutukset maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin on tunnistettu hankkeen keskeisinä arvioitavina ympäristövaikutuksina. Suunnitelman mukaan YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan näkemäalueanalyysi ja havainnekuvat. Museo on YVA-selostusvaiheessa muistuttanut, että kulttuurimaisemat ovat myös mielenmaisemia, joihin ihminen on kiintynyt ja kiinnittynyt. Siksi on tärkeää myös analysoida niitä sosiaalisia vaikutuksia, miten kuvattu muutos omassa ympäristössä koetaan, maisema-analysien ja asukaskyselyiden ja muun paikallisilta saatavan palautteen pohjalta.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman suojelun osalta.

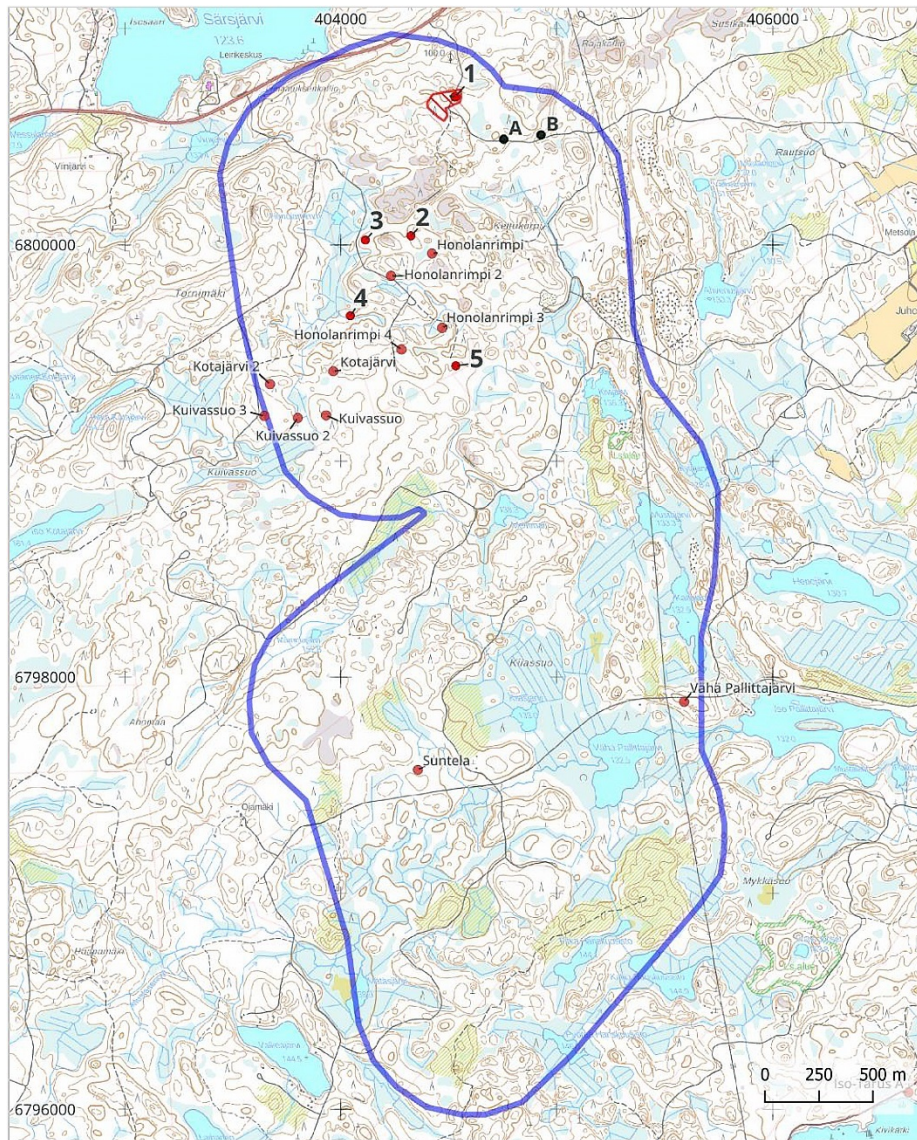
Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Satu Taivaskallio

Liitteet: Karttaliite, Luettelo suunnittelualueen muinaisjäänöksistä

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus

Karttaliite

Kartta 4. Hankealueelta vuoden 2024 inventoinnissa havaitut tai tarkastetut kiinteät muinaisjäännökset ovat merkitty punaisin pistein ja numeroin 1-5. Muut havainnot A ja B on merkitty mustin pistein. Vuoden 2022 inventoinnissa havaitut kiinteät muinaisjäännökset on nimettyjä punaisia pisteitä.

1. Ote vuoden 2024 arkeologisen inventoinnin raportista (s. 11).

2. Luettelo suunnittelualueella sijaitsevista muinaismuistolain (295/1963) suojaamista kiinteistä muinaisjäänöksistä.

	Nimi	Tunnus	Tyyppi	Ajoitus
1	Punssari	1000046413	työ- ja valmistuspaikat, kaskiröykkiöt	historiallinen
2	Honolanrimmi	1000054234	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
3	Honolanrimmi 2	1000054235	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
4	Honolanrimmi 3	1000054236	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
5	Honolanrimpi 5	1000054237	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
6	Honolanrimpi	1000046416	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
7	Honolanrimpi 2	1000046418	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
8	Honolanrimpi 3	1000046419	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
9	Honolanrimpi 4	1000046422	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
10	Kotajärvi	1000046424	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
11	Kotajärvi 2	1000046425	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
12	Kuivassuo	1000046426	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
13	Kuivassuo 2	1000046427	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
14	Kuivassuo 3	1000046428	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
15	Suntela	1000046429	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	historiallinen
16	Vähä Pallittajärvi	1000046414	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat	ajoittamaton